

Transportstyrelsens föreskrifter om förarprov, behörighet D1E och DE;

TSFS 2017:118

Utkom från trycket
den 29 december 2017

beslutade den 18 december 2017.

Transportstyrelsen föreskriver¹ följande med stöd av 8 kap. 5 § körkortsförordningen (1998:980) och 7 kap. 2 § militärtrafikförordningen (2009:212).

VÄGTRAFIK

Inledande bestämmelser

1 § Dessa föreskrifter gäller förarprov som avläggs för körkort med behörighet D1E och DE.

2 § Förarprovet ska säkerställa att sökanden har de kunskaper och den förmåga samt uppvisar det beteende som krävs för att köra de slag av fordon som provet avser. Utbildningsmålen i den kursplan som fastställts av Transportstyrelsen ska ligga till grund för innehållet i och bedömningen av provet.

Kunskapsprov

3 § Den sökande ska ha de kunskaper och insikter som krävs för att förstå hur man kör i trafik på en för miljön och trafiksäkerheten acceptabel nivå. Kunskaperna och insikterna ska omfatta reglerna för förare och fordon, vad som gäller i olika trafikmiljöer och trafiksituationer, samspelet med andra trafikanter och personliga förutsättningar.

Manövrering, fordon och miljö

4 § Kunskapsprovet innehåller frågor om

1. särskilda bestämmelser:
 - a) handlingar som ska medföras under färd,
 - b) säkerhetsfaktorer som rör fordonen och passagerarna,
 - c) regler för sammankoppling av buss och släpfordon, och
 - d) kör- och vilotider,
2. säkerhetsfaktorer som har samband med fordonens last,

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG av den 20 december 2006 om körkort, i lydelsen enligt kommissionens direktiv (EU) 2016/1106.

3. miljöaspekter på fordonets användning, till exempel:
 - a) måttlig bränsleförbrukning,
 - b) begränsning av avgasutsläpp,
 - c) buller, och
 - d) lämplig användning av ljudsignal,
4. egenskaper och utrustning som har betydelse för trafiksäkerheten:
 - a) mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten,
 - b) de vanligaste felen, särskilt på styr-, upphängnings- och bromssystem, däck, belysning, körriktningvisare, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgassystem, bilbälten och signal, och
 - c) fordonens säkerhetsutrustning och säkerhetsutrustning för barn, samt
5. andra vägtrafikanter:
 - a) risker som är förknippade med att köra vissa fordonstyper, till exempel begränsade siktmöjligheter för förarna.

Körning i olika trafikmiljöer

5 § Kunskapsprovet innehåller frågor om

1. vägtrafikbestämmelserna:
 - a) väjningsplikt, hastighetsbegränsningar, vägmärken, vägmarkeringar och signaler,
2. vägen:
 - a) principerna för hur och varför man håller ett säkert avstånd mellan fordon, och
 - b) bromssträckor och väghållning vid olika väder- och vägförhållanden,
3. andra vägtrafikanter:
 - a) de mest utsatta kategorierna av trafikanter, till exempel barn, gående, cyklister och personer med funktionshinder, och
4. särskilda bestämmelser:
 - a) regler för hur föraren ska handla vid en trafikolycka och vilka åtgärder man kan vidta.

Körning med buss och tillkopplat släpfordon i speciella sammanhang

6 § Kunskapsprovet innehåller frågor om

1. föraren:
 - a) reaktionstid och förmåga att fatta beslut,
 - b) hur alkohol, andra droger, mediciner, sjukdom, psykiskt tillstånd, stress och trötthet påverkar människan, och
 - c) hastighetens inverkan på riskerna, samt
2. vägen:
 - a) riskfaktorer förknippade med körning vid olika vägförhållanden och särskilt hur riskerna kan ändras till följd av vädret och tiden på dygnet,
 - b) typer, och
 - c) säker körning i vägtunnlar.

Personliga förutsättningar och målsättningar i livet

7 § Kunskapsprovet innehåller frågor om

1. föraren:

a) betydelsen av uppmärksamhet och samspel med samt attityder till andra vägtrafikanter,

b) uppfattnings- och omdömesförmåga, och

c) impulsiva handlingar, samt

2. andra vägtrafikanter:

a) riskfaktorer som är förknippade med såväl egen som andra trafikanters bristande erfarenhet och uppmärksamhet.

Körprov

Gemensamma krav på fordon för behörighet D1E och DE

8 § Körprovet ska genomföras med en lämplig buss med tillkopplat släpfordon. Godkända bilbälten ska finnas på de platser som används. Sökanden ska själv tillhandahålla en sådan fordonskombination.

9 § Bussen ska ha en sådan installerad färdskrivare som avses i kapitel 1, artikel 1, Europaparlamentet och rådets förordning (EU) nr 165/2014 av den 4 februari 2014 om färdskrivare vid vägtransporter, om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet.

Vid förarprov som avläggs vid Försvarsmakten behöver färdskrivaren inte vara fast installerad i provfordonet.

10 § Bussen ska kunna köras med en hastighet av minst 90 km/tim.

11 § Samma fordonskombination ska användas under hela provet.

Krav på fordon för behörighet D1E

12 § Vid körprov för behörighet D1E ska bussen

1. ha en totalvikt av minst 4 000 kg,

2. ha en längd av minst 5 meter och högst 8 meter,

3. vara konstruerad och tillverkad för att ta högst 16 passagerare utöver föraren, och

4. vara utrustad med antilåsningssystem för bromsar (ABS).

13 § Släpfordonet ska ha en totalvikt av minst 1 250 kg och ha en bruttovikt av minst 800 kg.

14 § Släpfordonet ska vara lastat till minst halva maximilasten. Lasten ska vara förankringsbar och av styckegodskarakaktär.

15 § Släpfordonets lastutrymme ska ha formen av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och 2 meter hög.

Krav på fordon för behörighet DE

16 § Vid körprov för behörighet DE ska bussen

1. ha en längd av minst 10 meter,
2. ha en bredd av minst 2,4 meter,
3. vara utrustad med antilåsningssystem för bromsar (ABS).

17 § Släpfordonet ska ha en totalvikt av minst 1 250 kg och ha en bruttovikt av minst 800 kg.

18 § Släpfordonet ska vara lastat till minst halva maximilasten. Lasten ska vara förankringsbar och av styckegodskarakttär.

19 § Släpfordonets bredd ska vara minst 2,4 meter. Släpfordonets lastutrymme ska ha formen av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 meter bred och 2 meter hög.

Genomförande av körprov

20 § Den sökande ska rutinmässigt kunna kontrollera att vissa för trafiksäkerheten viktiga funktioner i fordonskombinationen motsvarar fastställda krav och fungerar tillfredsställande.

Den sökande ska kunna uppvisa den rutinmässiga färdighet i manövrering som krävs för att köra fordonen på ett trafiksäkert, passagerar- och miljövänligt sätt. Den sökande ska kunna uppfatta och hantera risker som uppstår under körningen samt ha sinnesnärvaro och omdömesförmåga under hela körprovet. Han eller hon ska även visa gott omdöme i samspelet med andra trafikanter och i olika trafiksituationer.

21 § Körprovet ska bestå av

1. en inledande säkerhetskontroll,
2. särskilda manövrer, och
3. prövning av trafikbeteende.

22 § Vid omprov efter tidigare underkänt körprov ska, om möjligt, särskilt de delar ingå som ledde till det tidigare underkännandet.

Vid omprov som endast omfattar säkerhetskontroll får buss med automatisk växellåda användas. Vid sådant prov behöver inte släpfordonet ha sluten lådkonstruktion. Likaså får lätt släpfordon användas om det är utrustat med broms. Lasten ska vara förankringsbar och av styckegodskarakttär men vikten behöver inte uppgå till halva maximilasten.

Säkerhetskontroll

23 § Den sökande ska vid behov ställa in säte, backspeglar, bilbälte, och nackstöd för att få en korrekt körställning. Dessutom ska den sökande genomföra en säkerhetskontroll. I säkerhetskontrollen ska följande ingå

1. belysning, körriktningvisare, reflexer och signal,
2. backspeglar,
3. broms- och elanslutningar till släpfordon,
4. bromsar,

5. däck, fälg och hjulbultar,
6. dörrautomatik/nödöppning,
7. färdskrivare,
8. katastrofbromsvajer,
9. kopplingsanordning,
10. last (säkring, placering, mängd och registreringsbevis),
11. rutor,
12. styrsystem,
13. stänkskydd,
14. säkerhetsutrustning,
15. varningssystem,
16. vindrutetorkare och spolare, och
17. vätskor (till exempel spolärvätska, kylärvätska och motorolja).

24 § Efter säkerhetskontrollen ska den sökande inom ett eller flera av de ingående momenten svara på frågor om vad som kontrollerats. Han eller hon ska kunna beskriva risker och konsekvenser vid fel och brister på fordonskombinationen samt kunna föreslå åtgärder, även om sådana fel inte har upptäckts.

25 § Om den sökande använder en checklista för säkerhetskontrollen, får den inte innehålla anvisningar för tillvägagångssättet för kontrollen.

Särskilda manövrer

26 § När körprovet inleds ska dragfordonet stå bakom eller vid sidan om släpfordonet. Den sökande ska i samband med den inledande säkerhetskontrollen koppla släpfordonet till dragfordonet.

27 § Den sökande ska kunna

1. backa med samtidig svängning, och
2. parkera så att passagerare säkert kan kliva av och på bussen.

28 § Vid backning ska den sökande ta ställning till om backhjälp behövs eller inte. Den sökande får ta hjälp av förarprovaren om behov finns.

29 § Körprovet ska avslutas med att den sökande kopplar släpfordonet från dragfordonet och parkerar.

30 § Särskilda manövrer kan ske som ett led i prövning av trafikbeteende eller på manöverbana.

Prövning av trafikbeteende

31 § Den sökande ska köra i och utanför tätort mot angivet mål eller efter angiven färdväg under sammanlagt minst 45 minuter. Tiden för säkerhetskontroll och särskilda manövrer ska inte räknas in i tiden för prövning av trafikbeteendet. Körningen ska om möjligt utföras på gator och vägar under förhållanden med varierande ytskikt, vägbredd, sträckning och trafikintensitet.

32 § Den sökande ska ha

1. förmåga att köra fordonskombinationen på ett för passagerare bekvämt sätt utan onormala ryck och krängningar,
2. förmåga att använda rätt växlings- och bromsteknik,
3. förmåga att använda reglage- och manöverorgan utan att uppmärksamheten avleds,
4. förmåga att bedöma vilket utrymme fordonskombinationen behöver,
5. förmåga att förutse risker och anpassa körningen därefter,
6. uppmärksamhet på annan trafik, speciellt med hänsyn till det utrymme fordonskombinationen behöver vid sväng i väg- eller gatukorsning och vid sidoförflyttning samt på den information som lämnas genom vägmärken, trafiksignaler, vägmärkingar, tecken av polisman och andra anvisningar,
7. förmåga att anpassa hastighet och avstånd till andra fordon med hänsyn till sikt, vägens beskaffenhet och övriga trafikförhållanden,
8. förmåga att använda ett körsätt som tryggar säkerhet i trafiken, minskar bränsleförbrukning och avgaser under acceleration, fartminskning, körning i uppförs- och nedförsbackar, och
 9. säkert uppträdande vid
 - a) färd i vägkorsning,
 - b) färd i cirkulationsplats,
 - c) färd i vägtunnlar,
 - d) val av körfält och fordonets placering på vägen,
 - e) infart på och avfart från motorväg, motortrafikled eller liknande,
 - f) möte och omkörning,
 - g) passerande av järnvägs- och spårvägs-korsning, övergångsställe och cykelöverfart, oskyddade trafikanter, parkerade eller stillastående fordon, vägarbete och andra hinder,
 - h) passerande av eller sväng in på korsande eller anslutande väg eller gata med hänsyn till den längre tid en tung fordonskombination med relativt långsam acceleration behöver,
 - i) utfart på väg efter parkering eller stillastående i trafiken,
 - j) vändning och parkering,
 - k) risksituationer, och
 - l) i- och urstigning.

33 § Bestämmelserna i 11 § gäller inte vid förarprov som avläggs inom gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning.

Förarprov som avläggs inom gymnasieskolan eller kommunal vuxenutbildning kan genomföras i annan ordningsföljd än vad som framgår av 21, 24, 26 och 29 §§.

Undantag

27 § Undantag från dessa föreskrifter prövas av Transportstyrelsen.

1. Denna författning träder i kraft den 1 februari 2018.
2. Genom denna författning upphävs Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2012:49) om förarprov, behörighet D1E och DE.

På Transportstyrelsens vägnar

JONAS BJELFVENSTAM

Mikael Udd
(Väg och järnväg)